

Сільнича М.О.

студентка,

Науковий керівник: Кривенко Н.В.

старший викладач,

Полтавський інститут економіки та права

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТЕРМІНОСФЕРА УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ

Дослідження терміносфери, зокрема суспільно-політичної лексики, проводяться вітчизняними та зарубіжними лінгвістами давно.

Термінологія – це сукупність термінів, що уживаються в будь-якій галузі науки, техніки, мистецтва, а також вчення про освіту, склад і функціонування термінів [8]. Предмет загальної теорії термінології складають: вивчення формування і вживання спеціальних слів, за допомогою яких акумулюються і передаються накопичені людством знання; вдосконалення існуючих термінологічних систем; пошуки оптимальних шляхів створення нових термінів і їх систем; пошуки універсальних рис, властивих термінології різних галузей знань. Термін – слово, яке має якість позначати наукове поняття, що складає разом з іншими поняттями даної галузі науки або техніки одну семантичну систему [7]. В тексті, призначеному для перекладу, термін завжди вимагає окремого рішення на перекладу, тобто виступає як одиниця перекладу.

Вимоги до терміну:

- термін має бути по можливості коротким і точним. Він повинен чітко і повністю подавати характеристики поняття;
- термінологічне найменування повинне бути однозначним у межах окремої галузевої термінології і не мати синонімів;
- термін не повинен мати емоційно-експресивного забарвлення, а повинен бути спрямований на об'єкт у системі або ряді та відповідати словотворчим закономірностям мови.

Отже, сукупність перелічених ознак, як показує практика, існує лише в ідеалі для невеликої кількості термінів. У дійсності ж та чи інша ознака або відсутня або існує у послабленому стані. Звідси й випливають основні проблеми, пов'язані з перекладом термінології.

Суспільно-політична термінологія – це відкрита система номінативних одиниць різного походження (лексична, семантична і фразеологічна), призначена для вираження термінів, які відображають сферу соціального, промислового та політичного життя.

В рамках опису процесу перекладу, на думку В. Н. Комісарова, перекладацькі трансформації розглядаються не в статичному плані, як засіб аналізу відносин між одиницями початкової мови і їх словарними відповідностями, а в плані динамічному, як способи перекладу, які може використовувати перекладач при перекладі різних оригіналів в тих випадках, коли словникова відповідність відсутня або не може бути використана за умовами контексту [5, с. 129].

Існують основні аспекти техніки перекладу та особливості перекладу політичного сленгу з української мови на англійську і навпаки. Найбільш часто використовуваним є метод експлікації – описовий спосіб перекладу, наприклад: засвічення – illumination. Але для носія англійської мови, це навряд чи може нести правильне значення. Якщо цей прийом не є актуальним через обсяг перекладу, використовується спосіб компенсації або генералізації. Генералізацією В. Н. Комісарів називає заміну одиниці, що має вужче значення, одиницею з ширшим значенням [5, с. 34], наприклад: ліманка – «Limanka» – Discourteous electoral technology which is applied by candidates from party. Main point of technology is illegal involving of teacher staff in the agitational processing of body of electors (parents) with compulsion under fear of following negative relation to their children.

У деяких випадках використовується метод калькування. У такому випадку переклад матиме наступний вигляд, наприклад: doubledome – дводумець, але в такому випадку можливо не кожен зрозуміє одвічне значення цього слова, тому можна замінити це слово на приблизне за значенням, але що використовується в більш ширших колах, а не лише в політичній мові – вчений дослідник. У такому випадку це буде прийом генералізації.

Розробка методів ефективного перекладу, виявлення прогалин є дуже важливим і необхідним моментом для більш успішної та менш проблемної міжнародної та міжкультурної комунікації.

Суспільно-політична лексика української та англійської мов кінця ХХ ст. містила, головним чином, слова, що позначали поняття

та явища радянського періоду, соціалістичного суспільства. Більша частина слів відійшла в минуле, перейшовши в розряд історизмів. Значні соціальні зміни знаходять своє відображення у мові, перш за все у суспільно-політичному словнику. Утворені лакуни заповнюються як власними ресурсами української та англійської мов, так і новими запозиченнями з різних мов, наприклад:

мапа – карта – map;

субмарина – підводний човен – submarine;

брифінг – зустріч – briefing;

дивіденд – прибуток – dividend

Беручи до уваги процес розвитку української мови, на сьогодні простежується тенденція щодо створення власної лексичної системи. Проте, використання англіцизмів зростає, хоча в кожній мові вони виконують функції, продиктовані соціальними і політичними факторами конкретної держави.

Як підсумок, можна відмітити, що динамічні процеси, які мають місце у складі суспільно-політичної лексики української та англійської мов пов'язані, як із оновленням лексичного складу, так і з шляхом змін у значенні слів чи, принаймні, зміщенням їх семантичного навантаження.

Список використаних джерел:

1. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка / И.В. Арнольд. – М.: Наука, 1993. – 335 с.
2. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов / О.С. Ахманова. – М.: Наука, 1986. – 320 с. – <http://www.classes.ru/grammar/174.Akhmanova/>
3. Гаспаров Б.М. Лингвистика языкового существования. Язык. Память. Образ / Б.М. Гаспаров. – М.: Высшая школа, 1996. – 341 с.
4. Мамич М.В. Явище інконгруентності в політичному дискурсі // Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. – 2001. – Вип. 33: Філологічні аспекти дослідження дискурсу. – С. 278–282.
5. Комиссаров В.Н. Теория перевода. – М.: Высшая школа, 1990. – 412 с.
6. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: навчальний посібник / Віктор Коптілов. Київ: Юніверс, 2003. – 280 с.
7. Короткий словник лінгвістичних термінів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lnu.edu.ua/faculty/intrel/tpp/glossary.htm>
8. Словник з методики викладання української мови. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk402/TK_wisnyk402_zakhl'upana_kochan.htm